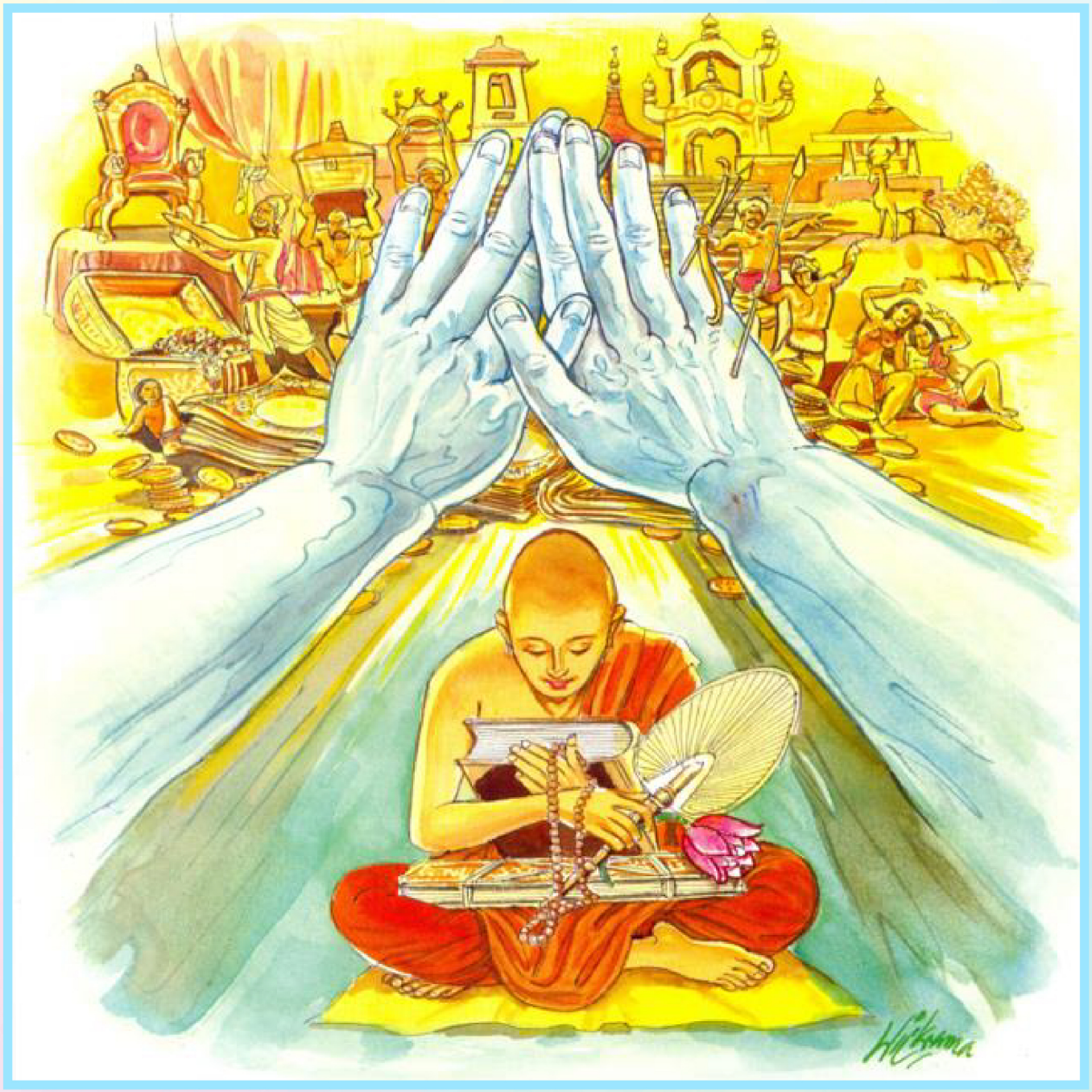

เรื่องพระเถระผู้ตั้งอยู่ในธรรม

[จาก ธมฺมปทฏฺฐกถา (จตุตฺโถ ภาโค) ปณฺฑิตวคฺควณฺณนา]

เรื่องย่อ อภิธาน สาระในเรื่อง อัตถโยชนา อ่าน-สวด-พูดบาลี ฝึกทำปัญหา

พระอาจารย์ผู้สอน : พระมหาประนอม ธมฺมาลงฺกาโร

เรื่องพระเถระผู้ตั้งอยู่ในธรรม

๑. เรื่องย่อ

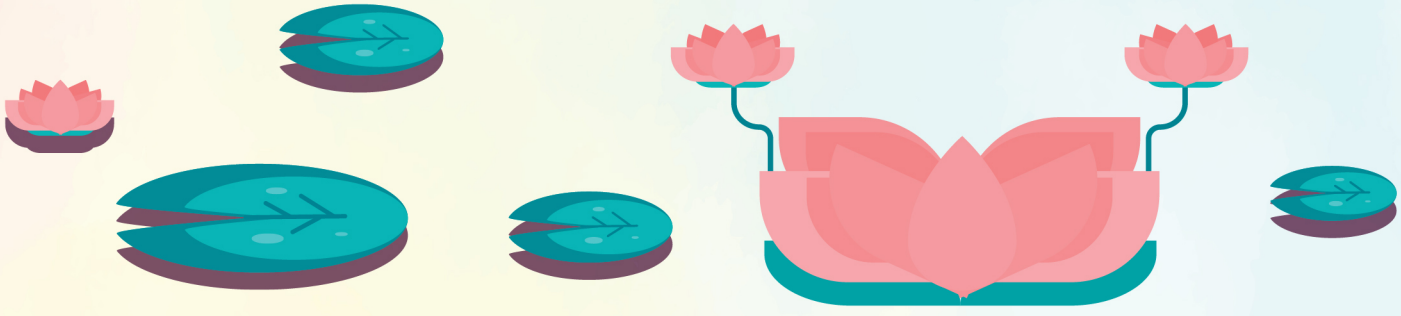
[สรรสาระ ตัวละครมีใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร]

ตัวละคร (บุคคลต่าง ๆ ในเรื่อง)

อุบาสกคนหนึ่งในกรุงสาวัตถี / ภรรยาของอุบาสก /
บุตรของอุบาสก / ภิกษุทั้งหลาย / พระศาสดา

บุคคล	บทบาท
อุบาสกคนหนึ่งในกรุงสาวัตถี	อุบาสกคนหนึ่งในกรุงสาวัตถี อยู่ครองเรือนโดยชอบธรรม อุบาสกเป็นผู้ใคร่จะบวช ภรรยาอ้อนวอนว่าให้คลอดลูกก่อนบ้าง เด็กเดินได้ก่อน เป็นต้น เขาคิดว่า “ประโยชน์อะไรของเราด้วยหญิงนี้ที่เราลาแล้วหรือไม่ลา เราจักทำการสลัดออกจากทุกข์แก่ตนละ” แล้วออกบวช พากเพียรกัมมัฏฐาน ยังกิจของตนสำเร็จแล้ว กลับไปสาวัตถีเพื่อประโยชน์แก่บุตรและภรรยาด้วยการแสดงธรรมแก่บุตร
ภรรยาของอุบาสก	เมื่อสามีบอกว่าจะออกบวช นางก็อ้อนวอนว่าให้คลอดลูกก่อนบ้าง เด็กเดินได้ก่อน เป็นต้น สามีออกบวชแล้วกลับมาแสดงธรรม บุตรของนางฟังธรรมแล้วบวชบรรลุพระอรหัต นางคิดว่า “เราอยู่ครองเรือนเพื่อประโยชน์แก่ชนเหล่าใด ชนเหล่านั้นแม้ทั้งสองก็บวชแล้ว บัดนี้ประโยชน์อะไรของเราด้วยการครองเรือนเล่า เราจักบวชละ” นางจึงไปบวชในสำนักภิกษุณี ไม่นานได้บรรลุพระอรหัต
บุตรของอุบาสก	เมื่ออุบาสกผู้เป็นบิดามาแสดงธรรมกถาแก่บุตร บุตรออกบวชแล้วไม่นานนักบรรลุพระอรหัต

ภิกษุทั้งหลาย	พวกภิกษุสนทนากันในธรรมสภาว่า “ผู้มีอายุทั้งหลาย ธรรมิกอุบาสกออกบวช บรรลุพระอรหัตแล้ว ทั้งได้เป็นที่พึ่งแก่บุตรและภรรยา ก็เพราะความที่ตนตั้งอยู่ในธรรม พระศาสดาตรัสถาม ภิกษุทั้งหลายกราบทูลว่า “ด้วยกถาชื่อนี้ พระเจ้าข้า”
พระศาสดา	พวกภิกษุสนทนากันในธรรมสภา พระศาสดาเสด็จมาแล้ว จึงตรัสพระคาถาว่า “บัณฑิตย่อมไม่ทำบาปเพราะเหตุแห่งตน ย่อมไม่ทำบาป เพราะเหตุแห่งบุคคลอื่น บัณฑิตไม่พึงปรารถนาบุตร ไม่พึงปรารถนาทรัพย์ ไม่พึงปรารถนาแว่นแคว้น (และ) ไม่พึงปรารถนาความสำเร็จเพื่อตนโดยไม่เป็นธรรม บัณฑิตนั้นพึงเป็นผู้มีศีล มีปัญญาตั้งอยู่ในธรรม” ในเวลาจบเทศนา ชนเป็นอันมากบรรลุอริยผลทั้งหลายมีโสดาปัตติผลเป็นต้น

๒. อภิธาน

[คำศัพท์-พจนานุกรม, ท่องจำ-บริกรรม]

ศัพท์นาม (สุทธนาม สัพพนาม สมาสนาม ตัทธิตนาม กิตนาม และนิบาต)

นาม	คำแปล	นาม	คำแปล
ธมฺมิกตฺเถรวตฺถุ	อ.เรื่องแห่งพระเถระผู้ตั้งอยู่ในธรรม	ภริยาย	ด้วยภรรยา
		สทฺธึ	กับ
มยา	อันข้าพเจ้า	นิสีทิตฺวา	นั่งแล้ว
อิมำ	นี้	สุขกถำ	ซึ่งวาจาเป็นเครื่องกล่าวซึ่งเหตุนำสุขมาให้
ธมฺมเทสนำ	ซึ่งพระธรรมเทศนา		
สตฺถา	อ.พระศาสดา	กเถนฺโต	กล่าวอยู่
เชตวเน	ในพระวิหารชื่อว่าเชตวัน	ภทฺเท	ดูก่อนนางผู้เจริญ
วิหรนฺโต	เมื่อประทับอยู่	อหำ	อ.เรา, อ.ดิฉัน
ธมฺมิกตฺเถรำ	ซึ่งพระเถระผู้ตั้งอยู่ในธรรม	ปพฺพชิตุำ	เพื่ออันบวช
		อิติ	ว่า...ดังนี้
อารพฺภ	ทรงปรารภ	เตนหิ	ถ้าอย่างนั้น
สาวตฺถิยำ	ในพระนครชื่อว่าสาวัตถี	สามิ	ข้าแต่นาย
กิร	ได้ยินว่า	(กาลำ)	(ยังกาล)
เอโก	คนหนึ่ง	ตาว	เพียงนั้น
อุปาสโก	อ.อุบาสก	ยาว	เพียงใด
ธมฺเมน	โดยธรรม	กุจฺฉิคตำ	ผู้ถึงแล้วซึ่งครรภ์, ผู้ถึงแล้วซึ่งกำเนิดในครรภ์
อคารำ	ซึ่งเรือน		
โส (อุปาสโก)	(อ.อุบาสก) นั้น	ทารกำ	ซึ่งทารก
ปพฺพชิตุกาโม	เป็นผู้ใคร่เพื่ออันบวช	อาคเมตฺวา	ให้มาแล้ว
หุตฺวา	เป็น	ทารกสฺส	แห่งทารก
เอกทิวสำ	ในวันหนึ่ง	ปทสา	ด้วยเท้า

นาม	คำแปล	นาม	คำแปล
คมนกาเล	ในกาลเป็นที่ไป	ปพฺพชิตกิจฺจํ	ยังกิจแห่งบรรพชิต
ปุน	อีก	นิฏฺฐาเปตฺวา	ให้สำเร็จแล้ว
ตํ (ภริยํ)	(ซึ่งภรรยา) นั้น	เตสํ	เหล่านั้น
อยํ (ทารโก)	(อ.ทารก) นี้	(ปุตฺตทารานํ)	(แก่บุตรและทาระ ท.)
วยปฺปตฺโต	เป็นผู้ถึงแล้วซึ่งวัย	ทสฺสนตฺถาย	เพื่อประโยชน์แก่อันเห็น
(วจเน)	(ครั้นเมื่อคำ)	สาวตฺถึ	สู่เมืองสาวัตถี
(ภริยาย)	(อันภรรยา)	คนฺตฺวา	ไปแล้ว
วุตฺเต	กล่าวแล้ว	ปุตฺตสฺส	แก่บุตร
กึ (ปโยชนํ)	(อ.ประโยชน์) อะไร	ธมฺมกถํ	ซึ่งวาจาเป็นเครื่องกล่าวซึ่งธรรม
มม	แก่เรา, ของเรา	ปิ, อปิ	แม้
อิมาย (ภริยาย)	(ด้วยภรรยา) นี้	ปพฺพชิตฺวา	ครั้นบวชแล้ว
อปโลกิตาย	ผู้อันเราอำลาแล้ว	จ ปน	ก็ แล
วา	หรือ, หรือว่า	นจิรสฺเสว	โดยกาลไม่นานนั่นเทียว
อนปโลกิตาย	ผู้อันเราไม่อำลาแล้ว	อรหตฺตํ	ซึ่งพระอรหัต
อตฺตโน	แก่ตน	ปุราณทุติยิกา	อ.ภรรยาเก่า
ทุกฺขนิสฺสรณํ	ซึ่งการสลัดออกจากทุกข์	อสฺส (เถรสฺส)	(ของพระเถระ) นั้น
นิกฺขมิตฺวา	ออกไปแล้ว	เยสํ (ชนานํ)	(แก่ชน ท.) เหล่าใด
โส (ภิกฺขุ)	(อ.ภิกษุ) นั้น	อตฺถาย	เพื่อประโยชน์
กมฺมฏฺฐานํ	ซึ่งกัมมัฏฐาน	ฆราวาสํ	การอยู่ครองซึ่งเรือน
คเหตฺวา	เรียนเอาแล้ว	เต (ชนา)	(อ.ชน ท.) เหล่านั้น
ฆเฏนฺโต	พากเพียรอยู่	อุโภ	ทั้งสอง
วายมนฺโต	พยายามอยู่	ปพฺพชิตา	บวชแล้ว

นาม	คำแปล	นาม	คำแปล
อิทานิ	ในกาลนี้	สนฺนิสินฺนา	นั่งประชุมกันแล้ว
เม	แก่เรา, ของเรา	ปุจฺฉิตฺวา	ตรัสถามแล้ว, ถามแล้ว
ฆราวาเสน	ด้วยการอยู่ครองซึ่งเรือน	อิมาย	นี้
ภิกฺขุนีนำ	ของภิกษุณี ท.	นาม	ชื่อ
สนฺติเก	ในสำนัก	ปณฺฑิตเตน	อันบัณฑิต
อถ	ครั้งนั้น	น	ไม่
เอกทิวสำ	ในวันหนึ่ง	เอว	นั่นเทียว
ธมฺมสภายำ	ในโรงเป็นที่กล่าวกับเป็นที่แสดงซึ่งธรรม	เอตเหตุ	เพราะเหตุแห่งตน
กถำ	ยังวาจาเป็นเครื่องกล่าว	ปรสฺส (ปุคฺคลสฺส)	(แห่งบุคคล) อื่น
อาวุโส	ดูก่อนท่านผู้มีอายุ	เหตุ	เพราะเหตุ
ธมฺมิกอุปาสโก	อ.อุบาสกผู้ตั้งอยู่ในธรรม	สมิทฺธิ	ความสำเร็จ
อตฺตโน	แห่งตน	อิจฺฉิตพฺพา	พึงปรารถนา
ปติฏฺฐิตตฺตา	เพราะความที่- (แห่งตน) - เป็นผู้ตั้งอยู่แล้ว	ธมฺมิเกน	ผู้ตั้งอยู่ในธรรม
ปุตฺตทารสฺส	ของบุตรและทาระ	ปน	แต่ว่า
ชาโต	เกิดแล้ว	ธมฺมปฺปฏิสรเณน	ผู้มีธรรมเป็นที่ระลึกเฉพาะ
อาคนฺตฺวา	เสด็จมาแล้ว, มาแล้ว	ภวิตพฺพำ	พึงเป็น
กาย	อะไร	อนุสนฺธึ	ซึ่งอนุสนธิ
นุ	หนอ	ฆเฏตฺวา	สืบต่อแล้ว, สืบต่อ
ภิกฺขเว	ดูก่อนภิกษุ ท.	ธมฺมำ	ซึ่งธรรม
เอตรหิ	ในกาลนี้	เทเสนฺโต	เมื่อทรงแสดง
กถาย	ด้วยวาจาเป็นเครื่องกล่าว	อิมำ	นี้

นาม	คำแปล	นาม	คำแปล
คาถं	ซึ่งพระคาถา	อิจฺฉนฺโต	เมื่อปรารถนา
ปุตฺตं	ซึ่งบุตร	สมิทฺธิการณา	เพราะเหตุแห่งความสำเร็จ
ธนं	ซึ่งทรัพย์		
รฏฺฐं	ซึ่งแว่นแคว้น	อตฺโถ	อ.อรรถ, อ.อธิบาย
อธมฺเมน	โดยอุบายมิใช่ธรรม	เอวรูโป	ผู้มีอย่างนี้เป็นรูป
สมิทฺธึ	ซึ่งความสำเร็จ	จ	ด้วย
สีลวา	ผู้มีศีล	อญฺโญ	เป็นอย่างอื่น, อื่น
ปญฺญวา	มีปัญญา	เทสนาวสาเน	ในกาลเป็นที่สุดลงแห่งเทศนา
ธมฺมิโก	ผู้ตั้งอยู่ในธรรม	พหู (ชนา)	(อ.ชน ท.) ผู้มาก
ตตฺถ (ปเทสุ)	(ในบท ท.) เหล่านั้นหนา	โสตาปตฺติผลาทีนิ	มีโสดาปัตติผลเป็นต้น
ปาปึ	ซึ่งบาป	(อริยผลานิ)	(ซึ่งอริยผล ท.)
ปาปกมฺเมน	ด้วยกรรมอันลามก	อิติ	ดังนี้แล
เอตานิ (วตฺถูนิ)	(ซึ่งวัตถุ ท.) เหล่านั้น	นิฏฺฐิตं	จบแล้ว

ศัพท์กิริยาอาขยาต

อาขยาต	คำแปล	อาขยาต	คำแปล
(วุจฺจเต)	(จะกล่าว)	ปาปุณิ	บรรลุแล้ว
กเถสิ	ตรัสแล้ว, กล่าวแล้ว	วเสยฺยं	พึงอยู่
อชฺฌาวสติ	ย่อมอยู่ครอบครอง	ปพฺพชิสฺสามิ	จักบวช
อาห	กล่าวแล้ว, ตรัสแล้ว	สมุฏฺฐาเปสุं	ให้ตั้งขึ้นพร้อมแล้ว
อิจฺฉามิ	ย่อมปรารถนา	อตฺถ	ย่อมมี, ย่อมเป็น
อาคเมหิ	จงให้มา	(อมฺห)	(ย่อมมี, ย่อมเป็น)
วิชายามิ	จะคลอด	อิจฺเฉ, อิจฺเฉยฺย	พึงปรารถนา
โหติ	ย่อมเป็น	สิยา	พึงมี, พึงเป็น
กริสฺสามิ	จักกระทำ	กโรติ	ย่อมกระทำ
ปพฺพชิ	บวชแล้ว	ปาปุณึสุ	บรรลุแล้ว

๓. สาระในเรื่อง

[สารธรรมในเรื่อง คาถา และอรรถกถา]

บัณฑิตไม่ทำบาป

“น อตฺตเหตุ น ปรสฺส เหตุ,
น ปุตฺตมิจฺเฉ น ธนำ น รฏฺฐำ
น อิจฺเฉยฺย อธมฺเมน สมิทฺธิมตฺตโน,
ส สีลวา ปณฺฑิวา ธมฺมิโก สิยาติ.

บัณฑิตย่อมไม่ทำบาปเพราะปรารภตน หรือเพราะปรารภผู้อื่น ย่อมไม่ปรารถนาบุตร ทรัพย์และแว้นแคว้น ไม่ปรารถนาความสำเร็จของตนโดยอธรรม บัณฑิตทั้งหลายเป็นผู้มีศีล มีปัญญา เป็นผู้ครองธรรม

บัณฑิตไม่กระทำซึ่งกรรมชั่ว เพราะเหตุตัวพรรคตนคนอื่นผอง
ไม่ต้องการบุตรธิดาเงินตราทอง ไม่อยากครองแว่นแคว้นแดนสีมา
ไม่ประสงค์สมฤทธิ์กิจเพื่อตน โดยทางพ้นธรรมชอบกรอบศาสนา
เป็นผู้มีศีลมั่นเรืองปัญญา ครองชีวาโดยชอบระบอบธรรม

(จากหนังสือคาถาพระธรรมบทคำกลอน
ประพันธ์โดยพระราชกิตติเวที รชตวณฺโณ)

บาปคือสิ่งที่ทำให้ใจเศร้าหมอง และมีผลเป็นทุกข์ ตรงกันข้ามกับบุญ บุญคือสิ่งที่ทำให้ใจผ่องแผ้ว และมีผลเป็นสุข

พระศาสดาตรัสว่า “ถ้ากลัวทุกข์ก็อย่าทำบาปทั้งในที่ลับและที่แจ้ง” บาปจะไม่ให้ผลเป็นไม่มี จะเร็วหรือช้าเท่านั้น จึงควรกลัวต่อบาป สภาพจิตที่กลัวต่อบาปนี้ ท่านเรียกว่า หิริ คู่กับ โอตตัปปะ ความสะดุ้งกลัวต่อผลของบาป คนทำบาปไว้มาก ย่อมมีทุกข์เป็นผลตอบแทน คนทำบุญไว้มากมีสุข

เป็นผลตอบแทน เพราะฉะนั้น พระศาสดาจึงทรงสอนให้กลัวบาป แต่อย่ากลัวบุญ เพราะคำว่าบุญ เป็นชื่อของความสุข พระพุทธเจ้าไม่ทรงสรรเสริญบาป ไม่ว่าจะทำเพราะเหตุใด คือไม่ควรจะมีข้ออ้างเพื่อจะทำบาป

บางคนทำบาปเพราะเรื่องของตน บางคนทำบาปเพราะเรื่องของคนอื่น บางคนทำทั้งเพราะเรื่องของตนและเรื่องของคนอื่น แต่บัณฑิตย่อมไม่ทำเช่นนั้น บัณฑิตย่อมเว้นบาปทั้งเพราะเรื่องของตนและเรื่องของคนอื่น

อนึ่ง บัณฑิตคือพระอรหันต์ ย่อมไม่ปรารถนาบุตร ทรัพย์ หรือความเป็นใหญ่ในแว่นแคว้น เพราะได้มองเห็นด้วยปัญญาแล้วว่า บุตรก็ดี ทรัพย์ก็ดี ความเป็นใหญ่ในแว่นแคว้นก็ดี ล้วนเจือไปด้วยทุกข์ หาใช่ความสุขอันบริสุทธิ์ไม่ มีภาระหนักใจเจืออยู่มิใช่น้อย นอกจากนี้ ยังเป็นทางมาแห่งบาปหลายประการ ไม่ปลอดโปร่ง

บัณฑิตเมื่อต้องการความสำเร็จอย่างใดอย่างหนึ่ง ก็แสวงหาและพยายามโดยชอบธรรม ไม่ประสงค์ความสำเร็จโดยอธรรม มองเห็นความสำเร็จโดยอธรรมวิธีว่าเป็นสิ่งอัปยศ ส่วนผลสำเร็จโดยชอบธรรมแม้เพียงเล็กน้อยก็เป็นเกียรติยศ เป็นมงคลระลึกถึงได้ด้วยความสุขใจ บัณฑิตเช่นนั้นย่อมเป็นผู้มีศีล มีปัญญา ดำรงตนอยู่ในธรรม

คุณลักษณะดังกล่าวมาของบัณฑิต ย่อมอำนวยสวัสดีให้แก่ตนและผู้เกี่ยวข้อง ดังเรื่องต่อไปนี้ :-

(จากหนังสือธรรมบท ทางแห่งความดี เล่ม ๒ หน้า ๙๗ เรียบเรียงโดยอาจารย์วศิน อินทสระ)

๔. อัตถโยชนา

[การแปลโดยพยัญชนะและโดยอรรถ]

เรื่องพระเถระผู้ตั้งอยู่ในธรรม

ธมฺมิกตฺเถรวตฺถุ.

ธมฺมิกตฺเถรวตฺถุ อ.เรื่องแห่งพระเถระผู้ตั้งอยู่ในธรรม (**มยา** อันข้าพเจ้า **วุจฺจเต** จะกล่าว).

พระศาสดาเมื่อประทับอยู่ในพระเชตวัน ทรงปรารภพระธรรมิกเถระ ตรัสพระธรรมเทศนานี้ว่า **“น อตฺตเหตุ”** เป็นต้น.

น อตฺตเหตูติ อิมํ ธมฺมเทสนํ สตฺถา เชตวเน วิหรนฺโต ธมฺมิกตฺเถรํ อารพฺภ กเถสิ.

สตฺถา อ.พระศาสดา **วิหรนฺโต** เมื่อประทับอยู่ **เชตวเน** ในพระวิหารชื่อว่าเชตวัน **อารพฺภ** ทรงปรารภ **ธมฺมิกตฺเถรํ** ซึ่งพระเถระผู้ตั้งอยู่ในธรรม **กเถสิ** ตรัสแล้ว **อิมํ ธมฺมเทสนํ** ซึ่งพระธรรมเทศนา นี้ **น อตฺตเหตูติ** ว่า **น อตฺตเหตุ** ดังนี้เป็นต้น.

ได้ยินว่า อุบาสกคนหนึ่งในกรุงสาวัตถี อยู่ครองเรือนโดยชอบธรรม.

สาวตฺถิยํ กิร เอโก อุปาสโก ธมฺเมน อคารํ อชฺฌาวสติ.

กิร ได้ยินว่า **เอโก อุปาสโก** อ.อุบาสก คนหนึ่ง **สาวตฺถิยํ** ในพระนครชื่อว่าสาวัตถี **อชฺฌาวสติ** ย่อมอยู่ครอบครอง **อคารํ** ซึ่งเรือน **ธมฺเมน** โดยธรรม.

อุบาสกนั้นเป็นผู้ใคร่จะบวช วันหนึ่ง เมื่อนั่งสนทนาถึงถ้อยคำปรารภความสุขกับภรรยา จึงพูดว่า “นางผู้เจริญ ฉันปรารถนาจะบวช.”

โส ปพฺพชิตุกาโม หุตฺวา เอกทิวสํ ภริยาย สทฺธึ นิสีทิตฺวา สุขกถํ กเถนฺโต อาห “ภทฺเท อิจฺฉามหํ ปพฺพชิตุนฺติ.

โส (อุปาสโก (อ.อุบาสก) นั้น **ปพฺพชิตุกาโม** เป็นผู้ใคร่เพื่ออันบวช **หุตฺวา** เป็น **นิสีทิตฺวา** นั่งแล้ว **ภริยาย สทฺธึ** กับ ด้วยภรรยา **กเถนฺโต** กล่าวอยู่ **สุขกถํ** ซึ่งวาจาเป็นเครื่องกล่าวซึ่งเหตุนำสุขมาให้ **เอกทิวสํ** ในวันหนึ่ง **อาห** กล่าวแล้ว **อิติ** ว่า **ภทฺเท** ดูก่อนนางผู้เจริญ **อหํ** อ.เรา **อิจฺฉามิ** ย่อมปรารถนา **ปพฺพชิตุ** เพื่ออันบวช **อิติ** ดังนี้.

ภรรยาอ้อนวอนว่า “นาย ถ้ากระนั้น ขอท่านจงคอยจนกว่าดิฉันจะคลอดบุตรซึ่งอยู่ในท้องก่อนเถิด.”

“เตนหิ สามิ อาคเมหิ ตาว, ยาวาหํ กุจฺฉิคตํ ทารกํ วิชายามีติ.

(**ภริยา** อ.ภรรยา **อาห** กล่าวแล้ว) **อิติ** ว่า **สามิ** ข้าแต่นาย **เตนหิ** ถ้าอย่างนั้น **อหํ** อ.ดิฉัน **วิชายามิ** จะคลอด **ทารกํ** ซึ่งทารก **กุจฺฉิคตํ** ผู้ถึงแล้วซึ่งครรภ์ **ยาว** เพียงใด (**ตฺวํ** อ.ท่าน **กาลํ** ยังกาล) **อาคเมหิ** จงให้มา **ตาว** เพียงนั้น **อิติ** ดังนี้.

เขาคอยแล้ว ในเวลาที่เด็กเดินได้จึงอำลานางอีก

โส อาคเมตฺวา ทารกสฺส ปทสา คมนกาเล ปุน ตํ อาปุจฺฉิตฺวา,

โส (อุปาสโก) (อ.อุบาสก) นั้น (**กาลํ** ยังกาล) **อาคเมตฺวา** ให้มาแล้ว **อาปุจฺฉิตฺวา** อำลาแล้ว **ตํ (ภริยํ)** (ซึ่งภรรยา) นั้น **ปุน** อีก **คมนกาเล** ในกาลเป็นที่ไป **ปทสา** ด้วยเท้า **ทารกสฺส** แห่งทารก,

เมื่อนางวิงวอนว่า “นาย ขอท่านจงคอยจนกว่าเด็กนี้เจริญวัยเถิด.”

“อาคเมหิ ตาว สามิ, ยาว อยํ วยปฺปตฺโต โหตีติ วุตฺเต,

(**วจเน** ครั้นเมื่อคำ) **อิติ** ว่า **สามิ** ข้าแต่นาย (**ตฺวํ** อ.ท่าน **กาลํ** ยังกาล) **อาคเมหิ** จงให้มา – **อยํ (ทารโก)** (อ.ทารก) นี้ **วยปฺปตฺโต** เป็นผู้ถึงแล้วซึ่งวัย **โหติ** จะเป็น **ยาว** เพียงใด – **ตาว** เพียงนั้น **อิติ** ดังนี้ (**ตาย ภริยาย** อันภรรยา นั้น) **วุตฺเต** กล่าวแล้ว

จึงมาคิดว่า “ประโยชน์อะไรของเรา ด้วยหญิงนี้ที่เราลาแล้ว หรือไม่ลา, เราจักทำการสลัดออกจากทุกข์แก่ตนละ” ดังนี้แล้ว ออกไปบวชแล้ว.

“กึ มม อิมาย อปโลกิตาย วา อนปโลกิตาย วา, อตฺตโน ทุกฺขนิสฺสรณํ กริสฺสามีติ นิกฺขมิตฺวา ปพฺพชิ.

(**จินฺเตตฺวา** คิดแล้ว) **อิติ** ว่า **กึ (ปโยชนํ)** (อ.ประโยชน์) อะไร **มม** แก่เรา **อิมาย ภริยาย** (ด้วยภรรยา) นี้ **(มยา) อปโลกิตาย วา** ผู้- (อันเรา) -อำลาแล้ว หรือ **(มยา) อนปโลกิตาย วา** หรือว่าผู้- (อันเรา) -ไม่อำลาแล้ว, (**อหํ** อ.เรา) **กริสฺสามิ** จักกระทำ **ทุกฺขนิสฺสรณํ** ซึ่งการสลัดออกจากทุกข์ **อตฺตโน** แก่ตน **อิติ** ดังนี้ **นิกฺขมิตฺวา** ออกไปแล้ว **ปพฺพชิ** บวชแล้ว.

ท่านเรียนกัมมัฏฐาน พากเพียรพยายามอยู่ ยังกิจแห่งบรรพชิตของตน ให้สำเร็จแล้ว

โส กมฺมฏฺฐานํ คเหตฺวา ฆเฏนฺโต วายมนฺโต อตฺตโน ปพฺพชิตกิจฺจํ นิฏฺฐาเปตฺวา...

โส (ภิกฺขุ) (อ.ภิกษุ) นั้น **คเหตฺวา** เรียนเอาแล้ว **กมฺมฏฺฐานํ** ซึ่งกัมมัฏฐาน **ฆเฏนฺโต** พากเพียรอยู่ **วายมนฺโต** พยายามอยู่ **ปพฺพชิตกิจฺจํ** ยังกิจแห่งบรรพชิต **อตฺตโน** ของตน **นิฏฺฐาเปตฺวา** ให้สำเร็จแล้ว

จึง (กลับ) ไปเมืองสาวัตถีอีก เพื่อประโยชน์แก่การเยี่ยมบุตรและภรรยาเหล่านั้นแล้ว ได้แสดงธรรมกถาแก่บุตร.

เตสํ ทสฺสนตฺถาย ปุน สาวตฺถึ คนฺตฺวา ปุตฺตสฺส ธมฺมกถํ กเถสิ.

คนฺตฺวา ไปแล้ว **สาวตฺถึ** สู่พระนครชื่อว่าสาวัตถี **ปุน** อีก **ทสฺสนตฺถาย** เพื่อประโยชน์แก่อันเห็น **เตสํ (ปุตฺตทารานํ)** (ซึ่งบุตรและทาระ ท.) เหล่านั้น **กเถสิ** กล่าวแล้ว **ธมฺมกถํ** ซึ่งวาจาเป็นเครื่องกล่าวซึ่งธรรม **ปุตฺตสฺส** แก่บุตร.

แม้บุตรนั้นออกบวชแล้ว.

โสปิ นิกฺขมิตฺวา ปพฺพชิ.

โสปิ (ปุตฺโต) (อ.บุตร) แม้นั้น **นิกฺขมิตฺวา** ออกไปแล้ว **ปพฺพชิ** บวชแล้ว .

ก็แล ครั้นบวชแล้ว ไม่นานนัก ก็ได้บรรลุพระอรหัต.

ปพฺพชิตฺวา จ ปน นจิรสฺเสว อรหตฺตํ ปาปุณิ.

จ ปน ก็ แล (**โส ปุตฺโต** อ.บุตร นั้น) **ปพฺพชิตฺวา** ครั้นบวชแล้ว **ปาปุณิ** บรรลุแล้ว **อรหตฺตํ** ซึ่งพระอรหัต **นจิรสฺเสว** โดยกาลไม่นานนั่นเทียว.

ฝ่ายภรรยาเก่าของภิกษุ (ผู้เป็นบิดา) นั้น คิดว่า “เราอยู่ครองเรือนเพื่อประโยชน์แก่ชนเหล่าใด, ชนเหล่านั้นแม้ทั้งสอง ก็บวชแล้ว; บัดนี้ ประโยชน์อะไรของเรา ด้วยการครองเรือนเล่า ? เราจักบวชละ” แล้วจึงออกบวชในสำนักนางภิกษุณี,

ปุราณทุติยิกาปิสฺส “เยสํ อตฺถาย อหํ ฆราวาสํ วเสยฺยํ, เต อุโภปิ ปพฺพชิตา; อิทานิ เม กึ ฆราวาเสน, ปพฺพชิสฺสามีติ นิกฺขมิตฺวา ภิกฺขุนีนํ สนฺติเก ปพฺพชิ,

ปุราณทุติยิกาปิ แม้ อ.ภรรยาเก่า **อสฺส (เถรสฺส)** (ของพระเถระ) นั้น **(จินฺเตตฺวา** คิดแล้ว) **อิติ** ว่า **อหํ** อ.เรา **วเสยฺยํ** พึงอยู่ **ฆราวาสํ** อยู่ครองซึ่งเรือน **อตฺถาย** เพื่อประโยชน์ **เยสํ (ชนานํ)** (แก่ชน ท.) เหล่าใด, **เต (ชนา)** (อ.ชน ท.) เหล่านั้น **อุโภปิ** แม้ทั้งสอง **ปพฺพชิตา** บวชแล้ว, **กึ (ปโยชนํ)** (อ.ประโยชน์) อะไร **เม** แก่เรา **ฆราวาเสน** ด้วยการอยู่ครองซึ่งเรือน **อิทานิ** ในกาลนี้, (**อหํ** อ.เรา) **ปพฺพชิสฺสามิ** จักบวช **อิติ** ดังนี้ **นิกฺขมิตฺวา** ออกไปแล้ว **ปพฺพชิ** บวชแล้ว **สนฺติเก** ในสำนัก **ภิกฺขุนีนํ** ของภิกษุณี ท.

ก็แล ครั้นบวชแล้ว ไม่นานเลย ก็ได้บรรลุพระอรหัต.

ปพฺพชิตฺวา จ ปน นจิรสฺเสว อรหตฺตํ ปาปุณิ.

จ ปน ก็ แล (**สา อิตฺถี** อ.หญิง นั้น) **ปพฺพชิตฺวา** ครั้นบวชแล้ว **ปาปุณิ** บรรลุแล้ว **อรหตฺตํ** ซึ่งพระอรหัต **นจิรสฺเสว** โดยกาลไม่นานนั่นเทียว.

ภายหลังวันหนึ่ง พวกภิกษุนั่งสนทนากันขึ้นในธรรมสภาว่า “ผู้มีอายุทั้งหลาย ธรรมิกอุบาสกออกบวช บรรลุพระอรหัตแล้ว ทั้งได้เป็นที่พึ่งแก่บุตรและภรรยา ก็เพราะความที่ตนตั้งอยู่ในธรรม.”

อเถกทิวสํ ธมฺมสภายํ กถํ สมุฏฺฐาเปสุ “อาวุโส ธมฺมิกอุปาสโก อตฺตโน ธมฺเม ปติฏฺฐิตตฺตา นิกฺขมิตฺวา ปพฺพชิตฺวา อรหตฺตํ ปตฺโต ปุตฺตทารสฺสาปิ ปติฏฺฐา ชาโตติ.

อถ ครั้งนั้น **เอกทิวสํ** ในวันหนึ่ง (**ภิกฺขู** อ.ภิกษุ ท.) **กถํ** ยังวาจาเป็นเครื่องกล่าว **อิติ** ว่า **อาวุโส** ดูก่อนท่านผู้มีอายุ **ธมฺมิกอุปาสโก** อ.อุบาสกผู้ตั้งอยู่ในธรรม **นิกฺขมิตฺวา** ออกไปแล้ว **ปพฺพชิตฺวา** บวชแล้ว **ปตฺโต** บรรลุแล้ว **อรหตฺตํ** ซึ่งพระอรหัต **ปติฏฺฐา** เป็นที่พึ่ง **ปุตฺตทารสฺสาปิ** แม้ของบุตรและทาระ **ชาโต** เกิดแล้ว **อตฺตโน ธมฺเม ปติฏฺฐิตตฺตา** เพราะความที่- แห่งตน -เป็นผู้ตั้งอยู่เฉพาะแล้ว ในธรรม **อิติ** ดังนี้ **สมุฏฺฐาเปสุ** ให้ตั้งขึ้นพร้อมแล้ว **ธมฺมสภายํ** ในโรงเป็นที่กล่าวกับเป็นที่แสดงซึ่งธรรม.

พระศาสดาเสด็จมาแล้ว ตรัสถามว่า “ภิกษุทั้งหลาย บัดนี้ พวกเธอนั่งประชุมกันด้วยเรื่องอะไรหนอ ?”

สตฺถา อาคนฺตฺวา “กาย นุตฺถ ภิกฺขเว เอตรหิ กถาย สนฺนิสินฺนาติ ปุจฺฉิตฺวา...

สตฺถา อ.พระศาสดา **อาคนฺตฺวา** เสด็จมาแล้ว **ปุจฺฉิตฺวา** ตรัสถามแล้ว **อิติ** ว่า **ภิกฺขเว** ดูก่อนภิกษุ ท. (**ตุมฺเห** อ.เธอ ท.) **สนฺนิสินฺนา** เป็นผู้นั่งพร้อมกันแล้ว **กถาย** ด้วยวาจาเป็นเครื่องกล่าว **กาย นุ** อะไร หนอ **อตฺถ** ย่อมมี **เอตรหิ** ในกาลนี้ **อิติ** ดังนี้

เมื่อพวกภิกษุ กราบทูลว่า “ด้วยกถาชื่อนี้” แล้ว

“อิมาย นามาติ วุตฺเต,

(**วจเน** ครั้นเมื่อคำ) **อิติ** ว่า (**มยํ** อ.ข้าพระองค์ ท. **สนฺนิสินฺนา** เป็นผู้นั่งพร้อมกันแล้ว **กถาย** ด้วยวาจาเป็นเครื่องกล่าว) **อิมาย นาม** ชื่อ นี้ (**อมฺห** ย่อมมี **เอตรหิ** ในกาลนี้) **อิติ** ดังนี้ (**เตหิ ภิกฺขูหิ** อันภิกษุ ท. เหล่านั้น) **วุตฺเต** กราบทูลแล้ว,

จึงตรัสว่า “ภิกษุทั้งหลาย ธรรมดาว่าบัณฑิตไม่พึงปรารถนาความสำเร็จ เพราะเหตุแห่งตน (และ) ไม่พึงปรารถนาความสำเร็จ เพราะเหตุแห่งคนอื่น, แต่พึงเป็นผู้ตั้งอยู่ในธรรม มีธรรมเป็นที่พึงโดยแท้” เมื่อจะทรงสืบอนุสนธิแสดงธรรม ตรัสพระคาถานี้ว่า:-

“ภิกฺขเว ปณฺฑิเตน นาม เนว อตฺตเหตุ น ปรสฺส เหตุ สมิทฺธิ อิจฺฉิตพฺพา, ธมฺมิเกเนว ปน ธมฺมปฺปฏิสรเณน ภวิตพฺพนฺติ อนุสนฺธึ ฆเฏตฺวา ธมฺมํ เทเสนฺโต อิมํ คาถมาห

(**วตฺวา** ตรัสแล้ว) **อิติ** ว่า **ภิกฺขเว** ดูก่อนภิกษุ ท. **สมิทฺธิ** อ.ความสำเร็จ **ปณฺฑิเตน นาม** ชื่อ อันบัณฑิต **น เอว อิจฺฉิตพฺพา** ไม่พึงปรารถนานั่นเทียว **อตฺตเหตุ** เพราะเหตุแห่งตน **น อิจฺฉิตพฺพา** ไม่พึงปรารถนา **เหตุ** เพราะเหตุ **ปรสฺส (ปุคฺคลสฺส)** (แห่งบุคคล) อื่น, **ปน** แต่ว่า (**ปณฺฑิตเตน** อันบัณฑิต) **ธมฺมิเกน เอว** เป็นผู้ตั้งอยู่ในธรรมนั่นเทียว **ธมฺมปฏิสรเณน** เป็นผู้มีธรรมเป็นที่ระลึกเฉพาะ **ภวิตพฺพํ** พึงเป็น **อิติ** ดังนี้ **อนุสนฺธึ ฆเฏตฺวา ธมฺมํ เทเสนฺโต** เมื่อทรง- สืบต่อ ซึ่งอนุสนธิ -แสดง ซึ่งธรรม **อาห** ตรัสแล้ว **อิมํ คาถํ** ซึ่งพระคาถา นี้ **อิติ** ว่า

“บัณฑิตย่อมไม่ทำบาป เพราะเหตุแห่งตน, ย่อมไม่ทำบาป
เพราะเหตุแห่งบุคคลอื่น, บัณฑิตไม่พึงปรารถนาบุตร,
ไม่พึงปรารถนาทรัพย์ ไม่พึงปรารถนาแว่นแคว้น,
(และ) ไม่พึงปรารถนาความสำเร็จเพื่อตนโดยไม่เป็นธรรม,
บัณฑิตนั้นพึงเป็นผู้มีศีล มีปัญญา ตั้งอยู่ในธรรม.”

“น อตฺตเหตุ น ปรสฺส เหตุ,
น ปุตฺตมิจฺเฉ น ธนํ น รฏฺฐํ
น อิจฺเฉยฺย อธมฺเมน สมิทฺธิมตฺตโน,
ส สีลวา ปณฺฑวา ธมฺมิโก สิยาติ.”

(**ปณฺฑิโต** อ.บัณฑิต) **น (กโรติ)** ย่อมไม่กระทำ (**ปาปํ** ซึ่งบาป) **อตฺตเหตุ** เพราะเหตุแห่งตน, **น (กโรติ)** ย่อมไม่กระทำ (**ปาปํ** ซึ่งบาป) **เหตุ** เพราะเหตุ **ปรสฺส (ปุคฺคลสฺส)** (แห่งบุคคล) อื่น, (**ปณฺฑิโต** อ.บัณฑิต) **น อิจฺเฉ** ไม่พึงปรารถนา **ปุตฺตํ** ซึ่งบุตร **น อิจฺเฉยฺย** ไม่พึงปรารถนา **ธนํ** ซึ่งทรัพย์ **น (อิจฺเฉ)** ไม่พึงปรารถนา **รฏฺฐํ** ซึ่งแว่นแคว้น **น อิจฺเฉยฺย** ไม่พึงปรารถนา **สมิทฺธึ** ซึ่งความสำเร็จ **อตฺตโน** เพื่อตน **อธมฺเมน** โดยอุบายมิใช่ธรรม **โส (ปณฺฑิโต)** (อ.บัณฑิต) นั้น **สีลวา** เป็นผู้มีศีล **ปณฺฑวา** เป็นผู้มีปัญญา **ธมฺมิโก** เป็นผู้ตั้งอยู่ในธรรม **สิยา** พึงเป็น **อิติ** ดังนี้.

[แก้อรรถ]

บรรดาบทเหล่านั้น บทว่า **น อตฺตเหตุ** ความว่า ธรรมดาบัณฑิตย่อมไม่ทำบาป เพราะเหตุแห่งตน หรือเพราะเหตุแห่งบุคคลอื่น.

บทว่า **น ปุตฺตมิจฺเฉ** ความว่า บัณฑิตไม่พึงปรารถนาบุตร หรือทรัพย์ หรือแว่นแคว้นด้วยกรรมอันลามก, บัณฑิตเมื่อปรารถนาแม้สิ่งเหล่านั้น ย่อมไม่กระทำกรรมลามกเลย

บทว่า **สมิทฺธิมตฺตโน** ความว่า บัณฑิตไม่พึงปรารถนา แม้ความสำเร็จเพื่อตนโดยไม่เป็นธรรม. อธิบายว่า บัณฑิต ย่อมไม่ทำบาป แม้เพราะเหตุแห่งความสำเร็จ.

บทว่า **ส สีลวา** ความว่า บุคคลผู้เห็นปานนี้นั่นแล พึงเป็นผู้มีศีล มีปัญญา และตั้งอยู่ในธรรม. อธิบายว่า ไม่พึงเป็นอย่างอื่น

ในกาลจบเทศนา ชนเป็นอันมากบรรลุอริยผลทั้งหลายมีโสดาปัตติผลเป็นต้น ดังนี้แล.

เทสนาวสาเน พหู โสตาปตฺติผลาทีนิ ปาปุณึสูติ.

เทสนาวสาเน ในกาลเป็นที่สุดลงแห่งเทศนา **พหู (ชนา)** (อ.ชน ท.) ผู้มาก **ปาปุณึสุ** บรรลุแล้ว (**อริยผลานิ** ซึ่งอริยผล ท.) **โสตาปตฺติผลาทีนิ** มีโสดาปัตติผลเป็นต้น **อิติ** ดังนี้แล

เรื่องพระเถระผู้ตั้งอยู่ในธรรม จบ.

ธมฺมิกตฺเถรวตฺถุ.

ธมฺมิกตฺเถรวตฺถุ อ.เรื่องแห่งพระเถระผู้ตั้งอยู่ในธรรม (**นิฏฺฐิตํ** จบแล้ว).

๕. อ่าน สวด พูด บาลี

[ฝึกอ่าน สวด พูด บาลี ในเรื่อง ให้ถูกอักขระวิธี สำเนียง ทำนอง]

ธมฺมิกตฺเถรวตฺถุ.

น อตฺตเหตูติ อิมำ ธมฺมเทสนำ สตฺถา เชตวเน วิหรนฺโต ธมฺมิกตฺเถรำ อารพฺภ กเถสิ.

สาวตฺถิยำ กิร เอโก อุปาสโก ธมฺเมน อคารำ อชฺฌาวสติ. โส ปพฺพชิตุกาโม หุตฺวา เอกทิวสำ ภริยาย สทฺธึ นิสีทิตฺวา สุขกถำ กเถนฺโต อาห “ภทฺเท อิจฺฉามหำ ปพฺพชิตุนฺติ. “เตนหิ สามิ อาคเมหิ ตาว, ยาวาหำ กุจฺฉิคตำ ทารกำ วิชายามีติ. โส อาคเมตฺวา ทารกสฺส ปทสา คมนกาเล ปุน ตำ อาปุจฺฉิตฺวา, “อาคเมหิ ตาว สามิ, ยาว อยำ วยปฺปตฺโต โหตีติ วุตฺเต, “กึ มม อิมาย อปโลกิตาย วา อนปโลกิตาย วา, อตฺตโน ทุกฺขนิสฺสรณำ กริสฺสามีติ นิกฺขมิตฺวา ปพฺพชิ. โส กมฺมฏฺฐานำ คเหตฺวา ฆเฏนฺโต วายมนฺโต อตฺตโน ปพฺพชิตกิจฺจำ นิฏฺฐาเปตฺวา เตสำ ทสฺสนตฺถาย ปุน สาวตฺถึ คนฺตฺวา ปุตฺตสฺส ธมฺมกถำ กเถสิ. โสปิ นิกฺขมิตฺวา ปพฺพชิ. ปพฺพชิตฺวา จ ปน นจิรสฺเสว อรหตฺตำ ปาปุณิ. ปุราณทุติยิกาปิสฺส “เยสำ อตฺถาย อหำ ฆราวาสำ วเสยฺยำ, เต อุโภปิ ปพฺพชิตา; อิทานิ เม กึ ฆราวาเสน, ปพฺพชิสฺสามีติ นิกฺขมิตฺวา ภิกฺขุนีนำ สนฺติเก ปพฺพชิ, ปพฺพชิตฺวา จ ปน นจิรสฺเสว อรหตฺตำ ปาปุณิ.

อเถกทิวสำ ธมฺมสภายำ กถำ สมุฏฺฐาเปสุำ “อาวุโส ธมฺมิกอุปาสโก อตฺตโน ธมฺเม ปติฏฺฐิตตฺตา นิกฺขมิตฺวา ปพฺพชิตฺวา อรหตฺต ปตฺโต ปุตฺตทารสฺสาปิ ปติฏฺฐา ชาโตติ. สตฺถา อาคนฺตฺวา “กาย นุตฺถ ภิกฺขเว เอตรหิ กถาย สนฺนิสินฺนาติ ปุจฺฉิตฺวา, “อิมาย นามาติ วุตฺเต, “ภิกฺขเว ปณฺฑิเตน นาม เนว อตฺตเหตุ น ปรสฺส เหตุ สมิทฺธิ อิจฺฉิตพฺพา, ธมฺมิเกเนว ปน ธมฺมปฺปฏิสรเณน ภวิตพฺพนฺติ อนุสนฺธึ ฆเฏตฺวา ธมฺมำ เทเสนฺโต อิมำ คาถมาห

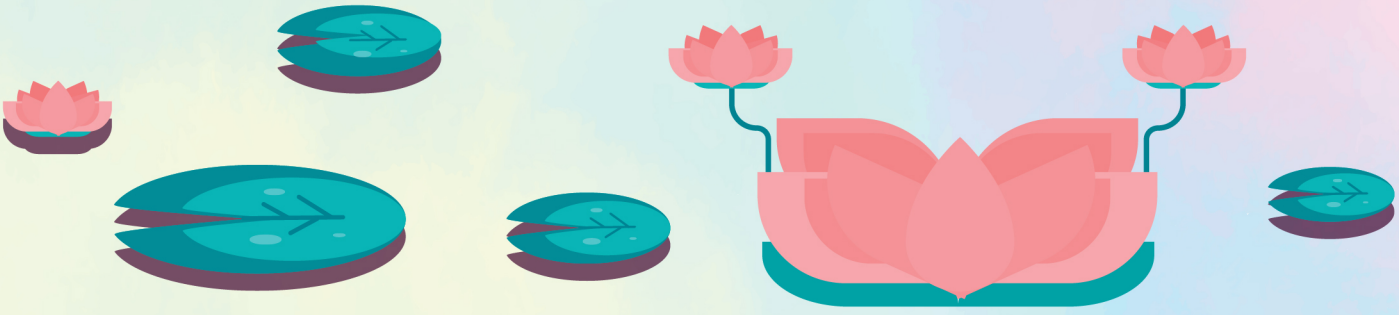
“น อตฺตเหตุ น ปรสฺส เหตุ,
น ปุตฺตมิจฺเฉ น ธนำ น รฏฺฐำ
น อิจฺเฉยฺย อธมฺเมน สมิทฺธิมตฺตโน,
ส สีลวา ปณฺฑวา ธมฺมิโก สิยาติ.”

ตตฺถ **น อตฺตเหตูติ** ปณฺฑิโต นาม อตฺตเหตุ วา ปรสฺส เหตุ วา ปาปํ น กโรติ.

น ปุตฺตมิจฺเฉติ ปุตฺตํ วา ธนํ วา รฏฺฐํ วา ปาปกมฺเมน น อิจฺเฉยฺย เอตานิปิ อิจฺฉนฺโต ปาปกมฺมํ น กโรติเอวาติ อตฺโถ. **สมิทฺธิมตฺตโนติ** ยา อตฺตโน สมิทฺธิ ตมฺปิ อธมฺเมน น อิจฺเฉยฺย. สมิทฺธิการณาปิ ปาปํ น กโรตีติ อตฺโถ. **ส สีลวาติ** โย เอวรูโป ปุคฺคโล โส เอว สีลวา จ ปณฺฑิตา จ ธมฺมิโก จ สิยา. น อญฺโญติ อตฺโถ.

เทสนาวสาเน พหู โสตาปตฺติผลาทีนิ ปาปุณึสูติ.

ธมฺมิกตฺเถรวตฺถุ.

๖. ฝึกทำปัญหา

[ปัญหาเก่า (บาลีสนามหลวง) - ปัญหาใหม่ (แบบฝึกหัด)]

จงแปลประโยคต่อไปนี้ <u>โดยพยัญชนะ</u> ให้ถูกต้อง

๑. สาวตฺถิยํ กิร เอโก อุปาสโก ธมฺเมน อคารํ อชฺฌาวสติ. โส ปพฺพชิตุกาโม หุตฺวา เอกทิวสํ ภริยาย สทฺธึ นิสีทิตฺวา สุขกถํ กเถนฺโต อาห “ภทฺเท อิจฺฉามหํ ปพฺพชิตุนฺติ. “เตนหิ สามิ อาคเมหิ ตาว, ยาวาหํ กุจฺฉิคตํ ทารกํ วิชายามีติ. โส อาคเมตฺวา ทารกสฺส ปทสา คมนกาเล ปุน ตํ อาปุจฺฉิตฺวา, “อาคเมหิ ตาว สามิ, ยาว อยํ วยปปตฺโต โหตีติ วุตฺเต, “กึ มม อิมาย อปโลกิตาย วา อนปโลกิตาย วา, อตฺตโน ทุกฺขนิสฺสรณํ กริสฺสามีติ นิกฺขมิตฺวา ปพฺพชิ.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

จงแปลประโยคต่อไปนี้ <u>โดยอรรถ</u> ให้ถูกต้อง

๒. โส กมฺมฏฺฐานํ คเหตฺวา ฆเฏนฺโต วายมนฺโต อตฺตโน ปพฺพชิตกิจฺจํ นิฏฺฐาเปตฺวา เตสํ ทสฺสนตฺถาย ปุน สาวตฺถึ คนฺตฺวา ปุตฺตสฺส ธมฺมกถํ กเถสิ. โสปิ นิกฺขมิตฺวา ปพฺพชิ. ปพฺพชิตฺวา จ ปน นจิรสฺเสว อรหตฺตํ ปาปุณิ. ปุราณทุติยิกาปิสฺส “เยสํ อตฺถาย อหํ ฆราวาสํ วเสยฺยํ, เต อุโภปิ ปพฺพชิตา; อิทานิ เม กึ ฆราวาเสน, ปพฺพชิสฺสามีติ นิกฺขมิตฺวา ภิกฺขุนีนํ สนฺติเก ปพฺพชิ, ปพฺพชิตฺวา จ ปน นจิรสฺเสว อรหตฺตํ ปาปุณิ.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....